

13. 11. 2024

Nedeljski dnevnik

Stran/Termin: 15

Naslov: Slovenska politika komendatorejev

Naklada: 68.650,00

Avtor: Aleksander Lucu, Alenka Žavbi

Površina/Trajanje: 875,23

Rubrika/Oddaja: ŠEPET NEDELJSKEGA

Žanr: POROČILO

Gesla: POMNIK MIRU CERJE

Šepet Nedeljskega

Šepetata:
Aleksander Lucu, Alenka Žavbi

Na Velikem trgu so proslavili 70-letnico priključitve Trsta Italiji. / Foto: Alenka Žavbi

Slovenska politika komendatorejev

V Sloveniji po Janezu Drnovšku še vedno čakamo na politika, ki bo presegel uradniško pozo, polno lastne pomembnosti

Seveda nas ni posebej razveseljevala proslava 26. oktobra letos na Trgu grande ali Velikem trgu, kot so ga nekdanj poimenovali takrat najštevilnejši prebivalci Trsta – Slovenci. Trg se je po sprejetju Londonskega sporazuma leta 1954 preimenoval v Piazza Unita d'Italia ali Trg enotnosti Italije. Pred 70 leti je bil namreč Trst priključen Italiji in za nas za vedno izgubljen. Kar je z vsem pompom dokazovala proslava, na kateri je država Italija dala jasno vedeti, kdo je v mestu gospodar.

Na proslavi se je tresel Trst

Zato so mešani mladi in stari pokali od ponosa, ko so v rokah držali prek trga raztegnjeno izjemno dolgo italijansko zastavo. Ob zvokih vojaške koračnice so na trg strumno prikorakale vse uniforme, ki opredeljujejo državo – vojaki, karabinjerji, policija, finančna policija in posebna vojaška enota alpincev, ki jim pokrivala krasi črno perje in so vojaki, ki ne korakajo, temveč tečejo v strumnem koraku, pri čemer njihova godba še igra na trobila.

Bilo je glasno in učinkovito, čeprav, resnici na ljubo, se gledalcev ni trlo, zato pa so se pred deželno palačo prepirali lokalni in državni politiki, od tržaškega župana **Roberta Dipiazze**, dokaj rednega gosta pri ljubljanskem kolegu **Zoranu Jankoviću**, do predsednika Furlanije – Julijske krajine, kralja kave **Ricarda Illyja**, potomca madžarske družine, italijanska ministrska predsednica **Giorgia Meloni** pa

je na obletnico poslala kar svojo sestro **Arianno**, sicer sekretarko stranke Fratelli d'Italia, Bratje Italije.

Zakaj smo tako podrobno opisali proslavo, ki za nas še vedno prinaša boleč spomin izgube Trsta? Ker tudi mi proslavljamo dve izjemno pomembni priključitvi ali vrnitvi k domovini Primorske in Prekmurja, z obema skupaj pa še zasedanje prve slovenske vlade v Ajdovščini, ki je vizionarsko pokazala pot Slovenije v samostojnost leta 1991. Naše proslave tako izjemnih dogodkov, kot sta vrnitev Prekmurja in Primorske, ki bi morale kar pokati od ponosa in domoljubja, pa so le šolske proslave proti tistim v državah, kjer se zavedajo, kaj pomeni beseda suverenost. Pri nas je običajno osrednja oseba proslave strankarski prvak tisti hip na oblasti, pri odru se stiska nekaj vojakov častne čete s sicer elegantno vojaško držo, policisti urejajo promet, gasilci skrbijo za red, nič parade, malo države, razen obveznih standardnih zastav, sicer pa dobrodošel kulturni program. Nikjer odločne države, ponosne gospodarice.

Se je pa zgodilo, da je leta 2006 takratni predsednik vlade **Janez Janša** nastopal na Cerju pri Miru na Krasu, kjer je 25 metrov visok stolp **Pomnik miru** postavljen v spomin vsem braniteljem slovenske zemlje v zgodovini. Čudili so se Slovenci z obeh strani meje, kaj za govorniškimi odrom počne človek, ki je bil eden najbolj »zaslužnih«, skupaj z **Lojzetom Peterletom**, ki ju je še vedno preganja

udbomafija, da so Italijani dobesedno ukinili izjemno pomembno za Slovence v Italiji Tržaško kreditno banko, češ da je v lasti udbašev. Janša je tudi prijavil italijanskim oblastem, zanimivo, prav on, da se slovensko športno društvo ukvarja s trgovino z orožjem. Svoje laži ni nikdar zanikal, čeprav so ga večkrat prosili, naj to stori, če ima kaj časti. Kako pomembno je bilo za desnico uničenje Tržaške kreditne banke, je dokazal še takratni guverner Banke Slovenije **France Arhar**, ki je pohitel v Rim in se »slovesno« podpisal pod listino o likvidaciji banke. Pravzaprav Slovenija od Save

navzgor, skupaj z Gorenjsko in Dolenjsko, nima prave predstave o Primorskem. Bližje sta jim Avstrija in na vzhodu Hrvaška, čeprav bi bila naša domovina hudo oskubljena kura brez morja in Primorčev, ki s svojo himno Vstajenje Primorske dajo jasno vedeti, kaj je treba žrtvovati za domovino. Podobno se proslavlja tudi priključitev Prekmurja Sloveniji, ko govorci in polaganci vencev niti slučajno ne vedo dobro, kaj se je dogajalo s Prekmurjem. Bi se tudi v Italiji lahko pripetilo, kot se je že v Lendavi, ko se je na dan madžarskega praznika delilo zemljevide velike Madžarske, kamor naj bi spadalo tudi Prekmurje? Si lahko predstavljamo, kaj bi se zgodilo, če bi na dan priključitve Trsta Italiji naši ljudje delili zemljevide, na katerih bi bil Trst slovenski? Čeprav se je za slovenski Trst, kar je manj znano, boril ob partizanih tudi največji narodni heroj Azerbajdžana **Mehdi Huseynzade - Mihajlo**. Miniral je častniški dom italijanske vojske v Trstu, šest kasarn in uredništvo Slovincem še sedaj nenaklonjenega časopisa *Il Piccolo*. V Vitovljah, kjer je Azerbajdžanec padel, ima spomenik, mnogo večjega pa v glavnem mestu Azerbajdžana, v Bakuju.

Zgodovinska lekcija Saša Vuge

In nič se ni vase zagledanih slovenskih politikov dotaknilo, ko je leta 2015 na slovesni 70-letnici prve slovenske vlade jasno, glasno in neposredno spregovoril žal že pokojni ponosni Primorec, kulturnik in velik častilec slovenske besede slavnostni govornik, pisatelj in dramaturg **Saša Vuga**. V prvi vrsti sta sedela in pokala od ponosa takratni predsednik vlade **Miro Cerar** in seveda neusahljivo ponosen nase predsednik države **Borut Pahor**. Brez zadrege jima je dal Vuga vedeti, da se njima niti ne sanja, kaj sta v resnici – navadna komendatoreja, kar v italijanski uradniški hierarhiji pomeni nekakšnega načelnika, ki je nekomu nadrejen in obenem tudi sam podrejen uradnik, ki po šivih poka od pomembnosti. Zato se v Sloveniji še vedno čaka na politika, ki bo po **Janezu Drnovšku** spet presegel okvir komendatorejev, ki smo jih imeli od bratov **Janeza** in **Marjana Podobnika**. Lojzeta Peterleta, nasledili so jih **Marjan Šarec**, **Robert Golob**, **Matej Tonin**, **Anže Logar** in prvi primer iz damskih vrst, predsednica države **Nataša Pirc Musar** s svojim **Alešem**. Kam sodi pa **Janez Janša**, ki razprodaja svoje borno premoženje, da bo poplačal zmerja-

Marta Kos, častno potrjena. V Evropi!

/ Foto: AP

nje sodstva, medtem ko je njegova paradna evropsoslanka **Romana Tomc** po Bruslju od Poncija do Pilata razlaga udbaško ozadje častno potrjene za evrokomisarko **Marte Kos**? Nivo govora Tomčeve se naglo »dviga« in bo vsak hip dosegala besednjak **Žana Mahnič**, ki bi lahko lepega dne prešel v vrstah svoje stranke junake, ki so skrili diplome vzhodnonemškega Stasija in ruske KGB.

Treba si bo ogledati film *Frost/Nixon*, v katerem je po resničnem dogajanju angleški novinar **David Frost** po dvanajstih dneh snemanja pogovora nekdanjega ameriškega predsednika **Richarda Nixona** dobesedno prisilil, da je javno priznal afero Watergate in vse svoje laži, obenem pa se je opravičil celotnemu ameriškemu ljudstvu. Da ne bomo pri Trstu enostranski. V San Franciscu sva bila avtorja Šepeta v predelu, kjer vozijo tramvaji strmo gor in dol, v najslavnejši kavarni vlemesta z imenom *Cafe Trieste*. Odprla jo je družina **Giotta**, ki se je po vojni iz Rovinja umaknila v Trst in potem v San Francisco. Neprekosljivi espresso še vedno naredijo, kozarec chiantija tudi natočijo, zraven pa gostom, večinoma boemom in umetnikom, igra klasična zabavna italijanska muzika. ■

Saša Vuga, grmel, a ga politiki »niso« stilišali ... / Foto: Alenka Zavbi

... bili so samo užaljeni kot Borut in Miro. / Foto: Alenka Zavbi

Romana Tomc, kmalu bo dosegla »žančija«. / Foto: Alenka Zavbi

